

DZIENNIK URZĘDOWY

ces. i król. Komendy obwodowej w Wierzbniku.

Część II. — Wydana i rozesłana dnia 15 października 1915.

Treść: 15. Odezwa. 16. Rzeczoza właściwość sądów gminnych. 17. Sprawy opiekuńcze i spadkowe. 18. Wprowadzenie dni postnych. 19. Wprowadzenie stempli i należności prawnych. 20. Hodowla królików. 21. Wprowadzenie oglądaczy bydła i mięsa. 22. Ogłoszenie w sprawie wystawiania paszportów zwierzęcych. 23. Kradzieże drzewa. 24. Podział i rozmieszczenie żandarmeryi. 25. Po-
stanowienia co do polowania. 26. Rozporządzenie przeciwko podwyższaniu cen i lichwie żywno-
ściowej.

15.

Do ludności kraju powierzonego mojemu zarządowi!

Laską Jego c. i k. Apostolskiej Mości, mo-
jego Najmiłościwszego Pana, powołany jako ge-
neralny Gubernator na kierownika obszarów,
pozostających w austro-węgierskim zarządzie
wojskowym, pozdrawiam Was jak najgoręcej i
jestem szczerze przekonany, że okażecie się god-
nymi wielkiej dziejowej chwili, w której rozstrzy-
gają się przyszłe losy Waszej ziemi.

Bohaterskie wojska dostojnych sprzymie-
rzonych Monarchów w niepowstrzymanym zwy-
cięskim pochodzie uwolniły Wasz kraj z pod
panowania rosyjskiego.

Warszawa, Lublin, Wilno, Chełm i wszyst-
kie inne historyczne ogniska Waszej starej kul-
tury znajdują się w posiadaniu sprzymierzonych.
Jeżeli szczęście wojenne — jak Boga o to kornie
prosimy — i dalej będzie nam sprzyjać, zaświta
dla Was i dla Waszej ojczystej ziemi nowa era
swobodnego narodowego rozwoju i wszechstron-
nego postępu.

Zwycięskie austriacko-węgierskie wojska
przyszły do Was jako przyjaciele i obrońcy,
jako wybawcy z ciężkiej niedoli, jako szermierze
wiary, przekazanej Wam przez przodków, jako
zwiastuny lepszej przyszłości.

Wasze powodzenie i Wasz dobrobyt leżą
nam na sercu, będzie mojem najpiękniejszym za-
daniem, dostarczyć Wam niezbitych dowodów
naszej gorącej pieczołowitości i naszego przy-
jaznego uczucia.

W Waszej mocy leży poprzec mnie skutecz-
nie Waszą patriotyczną działalnością w usiło-
waniach, skierowanych ku Waszemu rozwojowi.
Od Was to samych zależy, a zostanieie powo-
łani do wspólnej pracy nad rozkwitem Waszej
ojczyzny.

Przy pomocy Bożej powiedzie się nam
wspólną pracą ten cel osiągnąć!

Kielce, we wrześniu 1915.

Ces. i król. wojskowy generał gubernator

Eryk br. Diller m. p.

generał major.

16.

Rzeczowa własność sądów gminnych w sprawach karnych.

I.

Ponieważ tak ludność jak i funkcjonariusze gminni według wszelkiego prawdopodobieństwa częstokroć nie mają pewności co do zakresu działania i rzeczowej własności sądów gminnych w sprawach karnych i cywilnych, przeto ogłasza się następujące ogólne zasady.

Do kompetencji sądów gminnych należą:

- 1) Sprawy odnoszące się do polowania;
- 2) Sprawy odnoszące się do służby i robotników;
- 3) Wszelkie inne przekroczenia, za które zagrożoną jest kara pieniężna do 300 rubli, kara aresztu do 3 miesięcy i kara więzienia do 1-go roku; nadto w szczególności:
- 4) Kradzieże, sprzeniewierzenia, oszustwa do wysokości szkody 300 rubli.

Wyjątki:

- a) kradzieże na miejscach poświęconych służbie Bożej;
- b) rzeczy zamkniętych, albo skradzionych przez podstępne wejście w dom;
- c) w towarzystwie więcej osób, które jednak nie są zorganizowaną szajką;
- d) kradzieże popełnione w nocy;
- e) podczas zgromadzenia;
- f) w domach zajezdnych;
- g) przez osoby, które były już raz karane za kradzież, sprzeniewierzenie lub oszustwo;
- h) wszelka kradzież drzewa z lasu należy tylko wówczas do sądów gminnych, jeżeli wartość skradzionych rzeczy wynosi najwyżej 30 rubli.

Bez względu na wartość są z pod własności sądów gminnych wyjęte:

- a) kradzieże konia lub krowy;
- b) podczas podróży;
- c) przez zorganizowaną szajkę;
- d) z włamaniem się, przy użyciu gwałtu i z narzędziem w ręku zagrażającym życiu;
- e) przez osobę sprawującą urząd publiczny;

f) w czasie pożaru, powodzi lub innej klęski;

g) z zamkniętego domu, zabudowań domowych przez usunięcie przeszkód;

h) z miejsca poświęconego służbie Bożej rzeczy do tejże służby należących;

i) przez służbę, o ile do współudziału wzięto ludzi obcych;

k) przez właścicieli domów zajezdnych i ich służbę;

l) przez osoby duchowne, lub należące do stanu szlacheckiego;

m) z wozów pocztowych, rządowych lub prywatnych instytucji tudzież prywatnych osób;

n) aktów i dokumentów nawet prywatnych, dla przysporzenia korzyści sobie lub innym;

o) gdy sprawca był już dwukrotnie za kradzież karany.

Bez względu na wartość, już ze względu na swą własność następujące oszustwa są wyjęte z pod kompetencji sądów gminnych:

a) gdy kto przybiera fałszywie charakter publicznego urzędnika;

b) kto dwukrotnie za oszustwo był karany;

c) gdy oszustwo popełniła osoba należąca do stanu szlacheckiego lub duchownego;

d) oszustwo przy grze w karty.

Tylko do wysokości 30 rubli należą przed sądy gminne:

a) oszustwa w sprawach handlowych kupna, sprzedaży, rachunkach, z powodu ilości i jakości towaru, wymiana powierzonych rzeczy;

b) kto przez fałszywe przedstawienia przywłaszcza sobie cudze pieniądze, albo inne przedmioty;

c) kto przy zapłacie długu, w celu powtórnego ściągnięcia tegoż, zatrzymuje odnośne weksle lub skrypta.

5) Wszelkie uszkodzenia cielesne, których następstwem są zranienia, nie należą do kompetencji sądów gminnych.

W wypadkach wątpliwych należy wnieść doniesienie do c. i k. Sądu obwodowego, aresztant zaś ma być przytrzymany w areszcie gminnym, aż do dalszego zarządzenia.

II.

Właściwość sądów gminnych w sprawach cywilnych.

- 1) Do kompetencji sądów gminnych należą:
- spawy z zobowiązań i układów osobistych tudzież o ruchomości do 300 rubli;
 - spawy o wynagrodzenie szkód, o ile nie przewyższają 300 rubli;
 - spawy o przywrócenie naruszonego posiadania w ciągu 6 miesięcy względnie 1 roku od naruszenia;
 - spawy o ubezpieczenie dowodów, bez względu na wysokość sumy;
 - spawy spadkowe z uwzględnieniem wydanych, a w art. 1490 ust. proc. cyw. przytoczonych ograniczeń.

III.

To należy ogłosić we wszystkich gminach w sposób zwyczajem miejscowym przyjęty.

Strony interesowane, jako też i posterunki żandarmeryi winny zatem zwracać się z doniesieniami dotyczącymi wprost do przyna'ężnych sądów gminnych, które w najbliższym czasie rozpoczną urzędowanie; nie udawać się w odnośnych sprawach niepotrzebnie o interwencyę do sądu wojskowego komendy obwodowej.

17.

Sprawy opiekuńcze i spadkowe.

Jedną z najważniejszych gałęzi sądownictwa w sprawach cywilnych są sprawy dotyczące opieki i sprawy spadkowe.

Sprawy te z powodu wyjątkowych stosunków, jakie zapanowały z chwilą wybuchu wojny, uległy przewleczeniu i z tej też przyczyny powinno i musi się na sprawy te zwrócić szczególniejszą i pilną uwagę, zwłaszcza, jeśli chce się podjąć na tem polu zadania wprawdzie trudnego, ale w każdym razie wdzięcznego dla tubylczej ludności, a pożytecznego dla państwa. Odnośne czynności sądy rozpoczęły już w tej nadziei, że wszelkie przeszkody pokonane zostaną, a podjęta praca wyda w niedługim czasie pożądane owoce.

Wedle obowiązujących praw rosyjskich sądownictwo w sprawach opiekuńczych i spadkowych sprawują w pierwszym rzędzie istniejące sądy gminne i sądy obwodowe. Organem podrzędnym w tych sprawach jest istniejąca

instytucya prawna tzw. r a d a f a m i l i j n a, w której skład wchodzi najbliżsi krewni pupila —rodzaju męskiego.

Do zakresu kompetencji sądów gminnych należą:

A. S p r a w y o p i e k u Ń c z e dotyczące osób, które są właścicielami

a) tak zwanych posiadłości gruntowych ukazowych,

b) innych aniżeli pod a) wymienionych posiadłości gruntowych o obszarze 1 włoki o tyle, o ile na posiadłości tej znajdują się li tylko budynki do prowadzenia gospodarstwa niezbędne,

c) majątku ruchomego o wartości 1.500 rubli,

d) osób, których cały majątek nie przekracza granicy wymiarów, wymienionych wyżej pod a) b) i c),

e) osób, które mieszkają na wsi i nie posiadają żadnego majątku.

B. S p r a w y s p a d k o w e, jeżeli majątek spadkowy składa się

a) z gruntowych posiadłości ukazowych bez względu na wartość majątku ruchomego,

b) z gruntowych posiadłości ukazowych i z innych gruntów o obszarze co najwyżej 1-ej włoki, na których znajdują się li tylko budynki do prowadzenia rolnego gospodarstwa niezbędne — i

c) z majątku ruchomego o wartości do 1.500 rubli.

Wszystkie inne nie wyliczone wyżej pod A. i B. sprawy opiekuńcze i spadkowe należą do kompetencji sądów obwodowych.

Miejscowo właściwym jest ten sąd, w którego okręgu dany majątek spadkowy się znajduje.

Odnośne i dokładne pouczenie co do postępowania i toku instancyi w sprawach, o których tu mowa, wydano dla sądów gminnych i sądy te wzywa się do sumiennego zastosowania się do tego pouczenia i wskazówek.

18.

Wprowadzenie dni postnych.

Z powodu zmniejszenia stanu bydła jest obowiązkiem każdego ograniczyć używanie mięsa.

Zarządzam tedy zamknięcie jatek w każdą środę i piątek, oraz zakazuję w tych dniach podawania mięsnych potraw w publicznych lokalach.

Wyjątek od tego zakazu stanowią: wnętrzności, wyroby masarskie i konserwy mięsne.

Przekraczający powyższy przepis ulegną karze.

To rozporządzenie wchodzi natychmiast w życie.

Z naciskiem zaznaczam, że w jatkach musi panować zawsze największa czystość i że właśnie nie powyższych dni winno się użyć do gruntownego ich oczyszczenia.

19.

Wprowadzenie stempli i należyłości prawnych.

Z dniem niniejszego ogłoszenia wchodzi napowrót w życie rosyjskie przepisy ustawowe co do stempli i należyłości prawnych. Wszystkie zatem podania, prośby, akta prawne, dokumenty i t. d., które poprzednio podlegały rosyjskim przepisom należyłościowym, mają być nadal ostemplowane względnie przedkładane celem wymierzenia należyłości i to wedle tych samych formalności, co dawniej.

Ponieważ jednak czynności koło wprowadzenia znaczków stemplowych nie zostały jeszcze ukończone, przeto aż do pojawienia się ich — co w najbliższym czasie nastąpi — pobierać się będzie te należyłości stemplowe w gotówce.

Przekroczenia przepisów należyłościowych karane będą wedle rosyjskich postanowień karnych.

20.

Hodowla królików.

Wzmagająca się drożyzna mięsa pociąga za sobą daleko idące usiłowania, produkować możliwie dużo taniego mięsa w kraju.

Żadne zwierzę tak się do tego nie nadaje jak królik, który obficie się rozmnaża, dostarcza smacznego mięsa, a którego hodowla jest nadzwyczaj tania i nie trudna.

Chów królików jest prostszy i rentowniejszy aniżeli hodowla świń lub drobiu. Wedle

twierdzenia hodowców wynoszą koszta 1 klgr. mięsa około 1 korony.

Mięso królika jest zdrowem i posilnem pożywieniem, w smaku dorównuje mięsu z kur, jest natomiast tańsze i wydatniejsze aniżeli drób i cielęcina.

Wedle urzędowych wykazów targowych, sprzedaje się w samym Paryżu dziennie 15.000 królików.

Dla ludności wiejskiej jest hodowla królików bardzo korzystna i może być lekkim rentownem zajęciem dla kobiet, starszych dzieci i osób niezdolnych do pracy, zwłaszcza że hodowla jest bardzo pojedyncza i już po kilku miesiącach mogą być młode zdadne do sprzedaży.

Z początku powinno się zaopatrzyć w dobry materiał rozplodowy a potem dopiero chów rozpowszechniać.

Z uwagi na bardzo silny popyt za skórkami królików dla przemysłu futrzanego, przedstawia się także i w tym kierunku hodowla królików jako zyskowna gałąź zarobku.

Ponieważ samica w przeciągu jednego roku rodzi 30 do 40 sztuk młodych, a te znowu po 6 miesiącach się mnożą, można w przeciągu jednego roku z 500 rozplodników uzyskać przeszło 100.000 zwierząt. Licząc, że każde zwierzę waży 4 klgr., otrzymuje się 400.000 klgr. mięsa; w ten sposób oszczędza się przeszło 2.000 sztuk bydła.

Urządzenia w celu hodowli królików mogą być pojedyncze, tak aby nie spowodowały wielkich kosztów. N. p. stajnia o dwóch przedziałach, jeden przedział dla kotnej samicy, drugi dla młodych—obojga płci; oprócz tego mały odpowiednio ogrodzony ogród na wypęd.

Oдноśnie do wyżywienia królików zauważa się, że nie należy się obawiać braku pożywienia dla nich, gdyż króliki żywią się głównie trawą, sianem, ziołami, odpadkami z jarzyn, które w dostatecznej ilości z łatwością nabyć można.

21.

Wprowadzenie oglądaczy bydła i mięsa.

Celem wprowadzenia uregulowanego obowiązkowego oglądania bydła i mięsa zarządza się przedłożenie spisu zaufanych ludzi, umiejących pisać i czytać, wraz z podaniem miejsca

22.

Ogłoszenie w sprawie wystawiania paszportów zwierzęcych.

Podaje się do publicznej wiadomości, iż wszystkie konie, bydło rogate, owce, kozy, świnie, muły i osłomuły bez względu na płeć i wiek muszą być zaopatrzone paszportami zwierzęcymi, jeżeli opuszczają miejsce pochodzenia lub prowadzone są na targi.

Nadto muszą być zaopatrzone takimi paszportami konie, choćby przejściowo wyprowadzane były poza tutejszy obwód. Przed wystawieniem paszportów muszą być wymienione zwierzęta oglądnięte przez miejscowych oglądaczy zwierząt lub ich zastępców.

Przekroczenia będą karane grzywnami.

23.

Kradzieże drzewa.

Do c. i k. Komendy obwodowej wpłynęły doniesienia, że w lasach, w obwodzie Iłżeckim położonych, popełnia ludność w pobliżu nich zamieszkała liczne kradzieże drzewa.

Dochodzenia wykazały, że w bardzo wielu wypadkach dopuszczano się kradzieży, nie przez zabieranie posuszu, leżaniny lub chrustu dla uzyskania materiału opałowego, lecz że wyrąbuje się co najlepsze sztuki drzew użytkowych tak w starych drzewostanach, jak i w młodnikach w celu spekulacyjnych zysków i wyrządza się przez to na długi szereg lat niepowetowaną szkodę dla gospodarki leśnej.

Wskutek tego zostały okoliczne lasy narażone na dewastację, która na przyszłość tolerowana nie będzie.

W uwzględnieniu jednakowoż tej okoliczności, że tutejsza ludność wskutek wypadków wojennych a w szczególności licznych niszczących pożarów popadła w wielką nędzę i, zabierając samowolnie drzewo, działała pod wpływem koniecznego przymusu, aby jeszcze przed nadchodzącą zimą odbudować swe domostwa — postanawiam co do odnośnych osób nie wdrażać

postępowania sądowo-karnego w tym wypadku, jeżeli one najspieszniej, najpóźniej jednak do 1 grudnia b. r. zwrócą *pełną wartość* samowolnie zabranego drzewa do kasy c. i k. Komendy obwodowej w Wierzbniku, względnie — jeżeli się rozchodzi o drzewo z lasów prywatnych, — do rąk odnośnych właścicieli.

W celu ocenienia wartości wspomnianego powyżej drzewa mają w każdej gminie *bezzwłocznie* zebrać się komisye z 3 członków a mianowicie: naczelnika gminy, sołtysa albo radnego i jednego męża zaufania, który się w zupełności nadaje do tego rodzaju urzędowania.

Równocześnie poleca się posterunkom żandarmerji czuwać nad tem, aby wspomniane komisye bezzwłocznie rozpoczęły urzędowanie.

W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, jeżeli rozchodzi się o pogorzalców nie posiadających żadnego majątku w gotówce, może komenda obwodowa darować nakazany powyżej zwrot wartości drzewa budulcowego zabranego z lasów rządowych.

Wzywam zatem p.p. Wójtów gmin do natychmiastowego ogłoszenia, że odtąd każda kradzież lasowa popełniona bądź to w lasach rządowych bądź to w gminnych lub prywatnych karana będzie na podstawie wojskowej ustawy karnej, jako przestępstwo (§ 482) aresztem do 6-ciu miesięcy, o ile wykazywać będzie kwalifikacje zbrodni — ciężkiem więzieniem do 10-ciu lat; wedle okoliczności nawet karą śmierci (§ 457-471 w. u. k.).

Przy tej sposobności zawiadamiam, że prowadzenie gospodarstwa lasowego w lasach gminnych i prywatnych podlega kontroli c. i k. Komendy obwodowej, do której w razie zamierzonego wyrębu, o uzyskanie pozwolenia zgłaszać się należy.

Osoby, do tego się nie stosujące, będą w myśl obowiązujących przepisów pociągnięte do odpowiedzialności.

Panowie Wójtowie gmin mają mi donieść w terminie 8-dniowym o dokonaniem ogłoszenia. Komendanci c. i k. posterunków żandarmerji mają dopilnować wykonania, oraz donosić o wszelkich kradzieżach i nadużyciach lasowych.

24.

Podział i rozmieszczenie żandarmeryi.

	Miejsce urzędowania	Okręg posterunku obejmuje gminy:
1	Iłża	Iłża miasto, Niżec, Krzyżanowice, Błaziny (część północna)
2	Wąchock	Wielka wieś, Skarżysko kościelne
3	Wierzbnik	Wierzbnik
4	Pawłów	Rzepin, Tarczek
5	Rzeczniów	Sienno, Rzeczniów, Błaziny (część południowa)
6	Skarbka ad Pętkowice	Pętkowice, Ciszycza górna, Pawłowice
7	Lipsko	Lipsko, Wierzchowiska, Dziurków, Solec (okręg miejski)
8	Ciepielów	Ciepielów, Chotcza górna
9	Kazanów	Miechów, Łaziska

25.

Postanowienia co do polowania.

I.

Postanowienia co do polowania:

Do polowania potrzebne jest pisemne pozwolenie na polowanie.

Pozwolenie to mogą otrzymać właściciele polowania, dzierżawcy polowania, wyżsi urzędnicy lasowi i osoby zasługujące na szczególne zaufanie.

Osobom, należącym do niższej służby leśnej, nie wydaje się pozwolenia na polowanie.

Opłata za prawo do polowania jest ta sama jaka była przed wojną. Posiadający pozwolenie na polowanie jest równocześnie uprawniony do noszenia broni myśliwskiej, w którym to wypadku nie potrzeba szczególnego pozwolenia na noszenie broni.

II.

Czas ochronny trwa:

dla:

jeleni i danieli od 1 lutego aż do 1 sierpnia, kozic od 1 listopada aż do 31 grudnia i od 1 stycznia do 1 września,

rogaczy i saren aż do dalszego rozporządzenia cały rok,

zajęcy od 1 lutego do 15 sierpnia,

bażantów od 15 lutego do 1 września,

kuropatw od 15 stycznia do 15 sierpnia,

głuszców od 1 czerwca do 31 grudnia i od 1 stycznia do 1 kwietnia,

dla samic tychże cały rok,

dzikich kaczek od 1 marca do 1 lipca,

przepiórki i gołębi dzikich od 1 listopada aż do 1 sierpnia,

ptactwa wodnego od 15 kwietnia aż do 1 lipca.

26.

Rozporządzenie przeciwko podwyższaniu cen i lichwie żywnościowej.

Zarządzam co następuje:

1) Kto środki żywności lub przedmioty do codziennego życia niezbędnie potrzebne w chęci zysku po nadmiernie wysokiej cenie wystawia na sprzedaż lub sprzedaje; kto podczas targu, krążąc z miejsca na miejsce, skupuje towary w zamiarze podbicia cen; kto z właścicielami tych towarów wchodzi w zмовę, celem spowodowania drożyzny; kto zatrzymuje przekupniów na drogach, by odkupić od nich towary i produkta i w ten sposób usiłuje wpłynąć na ceny targowe; kto właścicielom rzeczonych towarów lub sprzedającym takowe ofiarowuje za nie nadmiernie wysokie ceny, będzie za podbijanie cen karany grzywną do 2000 koron lub aresztem do sześciu miesięcy.

Towary, stanowiące przedmiot podbijania cen, zostaną skonfiskowane.

Komenda obwodowa zastrzega sobie nadto ukaranie winnych przez obwieszczenie tego na ich koszt plakatami i ogłoszeniem w dzienniku urzędowym.

W szczególnie rażących wypadkach podbijania cen, albo gdyby pierwsza kara nie odniosła skutku, odbiorę winnemu uprawnienie przemysłowe i zabronię mu wstępu na targ.

2) Kto środki spożywcze i przedmioty do codziennego życia niezbędnie potrzebne wystawia na sprzedaż w sklepie lub na targu, winien wyszczególnić pismem czytelnym cenę tych towarów w walucie koronowej (2 Kor.—1 Rubel) oraz podać miarę i wagę tak, aby każdy mógł się co do ceny towarów szybko zorientować.

3) Właściciele oberży, restauracji, szynków, kawiarni i herbaciarni, mleczarni i t. p. winni surowe lub przyrządzone potrawy i napoje sprzedawać tylko po cenach przez magistrat, względnie naczelnika gminy, oznaczonych. Cennik według waluty koronowej ma być sporządzony pismem czytelnym i umieszczony w łatwo dostępnym i dobrze widocznym miejscu lokalu.

Wykaz cen, ułożony w języku polskim lub niemieckim, względnie w obu językach, ma być w ciągu 48 godzin po ogłoszeniu niniejszego obwieszczenia przynajmniej w dwóch egzemplarzach przedłożony magistratowi, względnie urzędowi gminnemu, do zatwierdzenia.

Wykroczenia przeciwko postanowieniom zawartym w artykule 2 i 3 niniejszego obwieszczenia będą karane grzywną do 500 Kor. lub aresztem do 50 dni, przyczem się nadmienia, że powtórne wykroczenie pociągnie za sobą także i w tych wypadkach utratę uprawnienia przemysłowego.

Niniejsze rozporządzenie staje się prawomocne z chwilą ogłoszenia.

Rozporządzenie wykonawcze.

Dla objaśnienia powyższego rozporządzenia i pouczenia co do sposobu wykonania wydanych w tej mierze przez c. i k. Komendę obwodową zarządzeń, podaje się wójtom, sołtysom oraz posterunkom żandarmerji do wiadomości co następuje:

1) Przez „środki żywności“ należy rozumieć wszystkie te towary, które do wyżywienia ludności są niezbędnie potrzebne (np. mąka,

chleb, mięso, mleko i wyroby mleczarskie, jarzyna, korzenie i t. d.) i właśnie należą do produktów sezonowych.

Rzecz jasna, że nie należą tu artykuły luksusowe. Gdy więc ktoś za wykwinne towary cukierniane, za importowane wyroby mięsne, kremy, nowalie, trufle, kawior i t. p. żąda wyższych cen, nie można się w tem dopatrywać wykroczenia przeciw rzeczonym zarządzeniom c. i k. Komendy obwodowej, gdyż te właśnie towary nie są do życia niezbędnie potrzebne.

W każdym razie jednak także i w tym względzie musi być miara właściwa zachowana.

Rozporządzenie Komendy obwodowej nie ogranicza się jedynie do środków żywności, odnosi się ono także do przedmiotów, które do codziennego użytku są niezbędne. Tu należy np. drzewo opałowe, węgiel, nafta, mydło, bielizna, odzież, obuwie i t. p.

Także i pod tym względem baczyć należy, czy chodzi istotnie o artykuły niezbędne, nie można bowiem kwestyonować ceny artykułów luksusowych, jak np. mydła toaletowego, perfum, bielizny jedwabnej lub batystowej, lakierów i t. p.

Istotę przewinienia w kierunku podbijania cen stanowi chęć zysku.

Celem skonstatowania, czy cena towarów jest umiarkowana, należy zbadać koszta produkcji towaru i porównać je z ceną sprzedaży.

Co się tyczy bydła rzeźnego i wiejskich produktów, będzie bardzo rzadko możliwe wyśrodkowanie cen produkcji. Za podstawę do ocenienia, czy i o ile żądano lub płacono wygórowaną cenę, może posłużyć porównanie cen targowych z lat ostatnich z cenami żądanymi lub płaconymi obecnie, przy uwzględnieniu trudnych warunków gospodarczych, spowodowanych wojną, które nie mogły pozostać bez wpływu na stosunki targowe. Jeżeli się okaże przytem, że zysk jest dwa lub więcej razy wyższy w stosunku do poprzedniego, w takim razie należy wkroczyć z urzędu przeciwko podbijaniu cen.

Winnymi „podbijaniu cen“ mogą się stać nie tylko sprzedający lecz także kupujący, jedni jeśli stawiają wygórowane ceny, drudzy jeśli takowe płacą. Kupujący bowiem skłaniają niejako sprzedającego do żądania także od innych takiej samej lub nawet wyższej ceny, są więc do podnoszenia cen kuszeni.

Naczelnicy gmin i żandarmerya wogóle muszą szczególną zwracać uwagę na takich kupców, którzy jeżdżą z miejsca do miejsca, celem skupywania środków żywności. Tych należy po stwierdzeniu faktu wykupna towarów w zamiarze podbijania cen przytrzymać i bezwarunkowo sprowadzić do c. i k. Komendy obwodowej.

Odstraszającym środkiem jest konfiskata towaru, stanowiącego przedmiot podbijania cen. Kara za podbijanie cen winna nastąpić ile możliwości bezpośrednio po wykroczeniu. Z tego powodu należy z reguły, o ile doniesienie odpowiada faktowi, natychmiast aresztować obwinionego i dostawić Komendzie obwodowej, celem ukarania.

2) Co się tyczy uwidoczniania cen według jakości towaru oraz miary i wagi, wkłada się na naczelników gmin oraz żandarmeryę obowiązek pouczania sprzedających i kupujących, w takich zwłaszcza wypadkach, jeżeli pierwsi są analfabetami.

W pierwszych dniach po ogłoszeniu „Obwieszczenia” należy robić doniesienia z powodu niewidocznienia cen zwłaszcza w gminach wiejskich tylko w takim razie, jeżeli jest widoczny zły zamiar i lekceważenie władzy. W przeważnej ilości wypadków wystarczy życzliwe poucze-

nie i upomnienie, by opieszłych nakłonić do wykonania zarządzenia.

Określenia jakości towaru należy żądać wówczas, gdy się sprzedaje kilka gatunków jednego i tego samego towaru w jednym lokalu lub w jednej budzie jarmarcznej.

3) Przy badaniu wykazu cen winni naczelnicy gmin i żandarmerya uwzględniać stosunki lokalne oraz właściwości każdego poszczególnego przedsiębiorstwa handlowego. Należy przytem zwracać uwagę na miejscowe położenie lokalu, ilość i jakość klienteli, koszta zarządu, podatki, oraz miejscowe ceny targowe.

Nadzwyczajnych potraw i napojów, służących do zaspokojenia potrzeby zbytku (homary, kawior, szampan, likiery, importowane wina i inne delikatesy i t. p.), nie należy umieszczać w wykazie cen.

Naczelnicy gmin wiejskich mają wpływające wykazy cen przed zatwierdzeniem przedłożyć odnośnemu posterunkowi żandarmeryi do rewizji. Gdyby się okazały różnice zdań, rozstrzyga Komenda obwodowa.

Spodziewam się, że wszystkie władze zrozumieją należycie ducha powyższych zarządzeń, że wystąpią bezwzględnie przeciwko ustawicznemu podbijaczom cen jak niemniej z miejsca udaremniać będą swawolne i złośliwe doniesienia.

C. i k. Komendant obwodu

JÓZEF KRUŻLEWSKI m. p.

pułkownik.

